

Spilletts regler

Filmhistorisk klassiker: De menneskelige svagheder

Af Bo Torp Pedersen

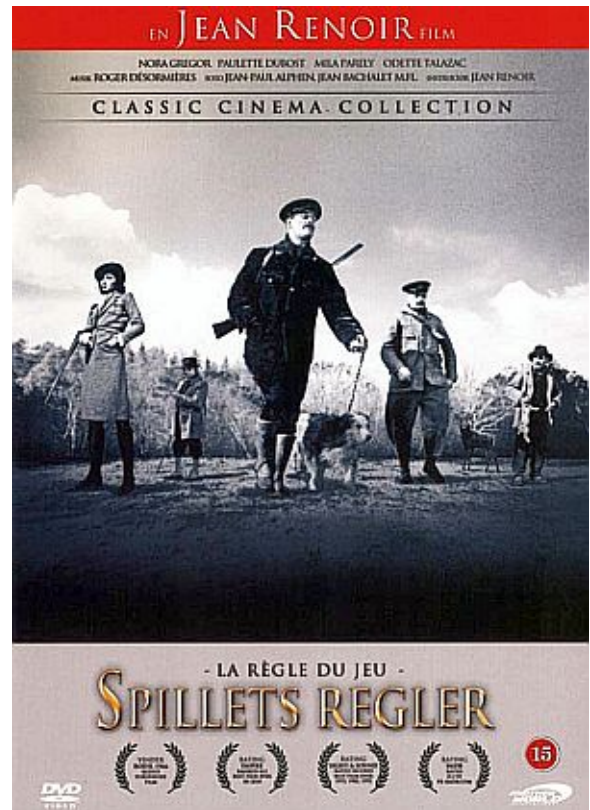
Herskab og tjenestefolk i satirisk lys i berømt fransk 1930'erfilm. Filmen er en hæsblesende leg med intriger og forstillinger, men også en film som fordomsfrit belyser almenmenneskelige svagheder. En komedie og en satire med et stærkt strejf af tragedie.

"Spilletts regler" bringer os til Frankrig i 1930'erne, og filmen begynder med modtagelsen i Paris af den franske pilot André Jurieux, som har fløjet over Atlanterhavet på rekordtid. Allerede i en kommentar til radioen antyder Jurieux sin skuffelse i forhold til en bestemt kvinde, og den skuffelse bliver et vigtigt element i filmens videre handling, som udspiller sig i forbindelse med et jagtselskab på markis Roberts slot. Den kvinde, som piloten er skuffet over, er hans elskerinde, markis Roberts kone Christine.

Størstedelen af filmens handling udspiller sig i og omkring slottet og jagtselskabet. Det viser sig snart at være en herskab og tjenestefolk-historie, hvor 'oppe' og 'nede' er verdener, der spejler sig i hinanden. Både 'oppe' og 'nede' trives jalousi, bedrag, utroskab, naivitet, osv., og flere af personerne kan ikke overskue konsekvenserne af deres handlinger.

Det er en ofte meget morsom film, og selv om filmen ikke bygger på nogen roman eller nogen opera, fremkalder den associationer til klassiske komedier i fransk litteratur, f. eks. Beaumarchais's tjener- og intrigekomedier "Barberen i Sevilla" og "Figaros bryllup". Filmens intriger og forvekslinger står ikke tilbage for disse komedier, som blev så kendte som forlæg for Rossinis og Mozarts operaer.

Morskaben fungerer som en satire over især overklassepersonerne og deres mildt sagt tvivlsomme moral - de er hyklere - men humoren kaster også et vist forsonligt skær over personerne, fordi de også udstiller sig selv, og fordi vi mennesker jo alle er selvoptagede, snart naive, snart udnyttende over for andre.

Filmen begiver sig således ikke af med på nogen måde at kaste et forenklende, fordømmende lys på sit persongalleri, men det er vigtigt at se, hvordan blandingen af skarp satire og forsonlig humor ikke står alene. Filmen lægger ikke skjul på de til tider tragiske konsekvenser af personernes 'leg' med hinanden, med hinandens følelser, med hinandens skæbne. Filmens handlingsgang tager ikke blot mange morsomme drejninger, i pagt med komedietraditionen, men tager til sidst også tragiske vendinger. Filmen udfører en balancegang, hvor slotsgæsternes leg på slottet bliver en dødedans, hvor selskabets jagt bliver mindre 'sport' og mere brutalitet, og hvor slotsskyttens jagt på vildttyven udvikler sig fra komik til farlig, ukontrolleret jalousi.

Filmens instruktør Jean Renoir (1894-1979) er det største instruktørnavn i fransk filmhistorie. Han var søn af maleren Pierre-Auguste Renoir og instruerede film i en menneskealder. "Spilletets regler" afslutter en perlerække af film i 1930'erne, før Anden Verdenskrig greb forstyrrende ind og sendte ham i eksil i USA, men efter krigen skulle det vise sig, at han slet ikke var en 'færdig' mand i fransk film.

Der er dog ingen grund til helt at overlade "Spilletets regler" til filmhistorikernes faglige interesse. Renoir er ikke alene en suveræn fortæller, der holder selv den mest komplicerede intrige i sin hule hånd; han er også en fortæller, som ejer og videregiver en dyb indsigt i vi menneskers mange forskellige og til tider farlige svagheder.

Filmfakta

La règle du jeu – Frankrig 1939 – Instr.: Jean Renoir – Manus: Jean Renoir, Karl Koch – Medv.: Noras Gregor, Paulette Godbø, Mila Parély, Marcel Dalio, Julien Carette, Gaston Modot, Jean Renoir, Roland Toutain – 110 min., sort/hvid – Udsendt på DVD 7/2 2012 af Another World Entertainment

Links

<http://www.combustiblecelluloid.com/classic/rulesgame.shtml>

<https://www.nysun.com/arts/bringing-down-a-house-of-commons/42820/>

<https://www.rogerebert.com/reviews/great-movie-the-rules-of-the-game-1939>